

Dnr S43/06/2/1

Arbeten utförda inom landskapets naturreservat, naturminnen och andra skyddsobjekt år 2005

Ålands
landskapsregering

Miljöbyrån 2005

Naturresevat

Brändö: *Blåskären – Salungarna – Stora Bredgrundet*

Översyn och strandstädning samt sjöfågelinventering utförd av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Eckerö: *Träsket*

Ej åtgärder detta år.

Östra Rödklobb

Översyn av skyltar har utförts.

Södra Uddhagarna

Röjning av ett par rikkärnsytor utfördes under senvintern.

Norra Uddhagarna

Kontroll av biotoper för ev. senare åtgärder. Förtydligande markering gjordes i terrängen av reservatsgränsen i anledning av planerad kalavverkning intill reservatet.

Finström: *Almskogen*

Översyn av anläggningar utförd.
Slätter.

Prästgårdsnäset

Översyn av stängsel och skyltar.
Betesdjur har hållits i båda fällorna, (ungnöt). (Se bilaga).
Gallring gjordes av det täta aspbeståndet i väster, samt skottröjning i nordväst. Företogs röjning av nypon och sly i områdets nordöstra del, samt röjning av hasselskott i söder.

Idskär

Inrättades till naturreservat den 1.4.2005. Inga terrängåtgärder har vidtagits detta år.

Föglö:***Björkör***

Utbyte av skyltar och översyn av anläggningar har utförts. Städning av stränderna på hemlandet och Kolderskär. Kvigor har hållits som betesdjur på hela hemlandet, på gårdstunet endast under sensommaren. (Se bilaga). Slätter har utförts på gårdstunet och ängarna. Røjning har gjorts väster om potatislandet. *Arbetena utförda av tillsyningsmannen som anställdes för perioden 1.6 – 31.8.2003. I övrigt sköts byggingarna enligt särskilt program av byråns timmerman; det löpande underhållet på Björkör i huvudsak av tillsyningsmannen.*

Bråttö

Översyn och komplettering/utbyte av skyltar har utförts av på orten bosatt tillsyningsman.

Granö

Utbyte av skyltar har utförts av på orten bosatt tillsyningsman.

Norra Hastersboda

Ej åtgärder

Sandön

Skyltar har bytts ut av på orten bosatt tillsyningsman.

Geta:***Höckböleholmen***

Trädgallringen fortsatte i områdets centrala delar.
 Slätter av naturstigen och vassen söder om ”Lastarudden” utfördes under sommaren.
 En vandringsled har markerats genom en del av reservatet längs den befintliga stigen. Denna led markeras med trästolpar med vita toppar.
 Betesdjur, kalvar och får (Se bilaga).

Hammarland:***Svartnö – Kaja***

Ej åtgärder detta år.

Lökö

Ej åtgärder detta år

Ängessjö

Området utmärktes i terrängen med gränsmärken.

Jomala:***Iriskärret***

Översyn av gränsmärken, städning, reparation av spången
 Fortsatt kontroll och uppföljning av irisbeståndets tillstånd gjordes:
 Läget stabilt och oförändrat gentemot tidigare år. Olaglig röjning i samband med att motionsbanan underhållits.

Lövdal

Översyn.

Ramsholmen

Översyn och underhåll av anläggningar.
 Slätter av området har utförts enligt särskilt program.
 Under hösten hamlades (topphöggs) inflygningslinjen över området enligt luftfartsverkets skriftliga anhållan för att möjliggöra att flygfältet åter skall kunna ta emot större plan; (se särskild rapport). Hela området söder om gården slyröjdes (nypon och hasselskott).
 Betesdjur: kvigor. (Se bilaga).

Moren

Ej åtgärder detta år.

Kumlinge:***Blacksund***

Ej åtgärder detta år.

Näset

Ej åtgärder detta år.

Kökar:***Karlbyådarna sälskyddsområde***

Inventering av sälbeståndet utförd i vilt – och fiskeriforskningsinstitutets regi: Inom regionen finns ca 1000 gråsälar – en minskning mot tidigare år.

Idö

Idö naturreservat förstörades den 1.4.2005. I de nya bestämmelserna ingår b.l.a. rätt att på vissa premisser tälta. Slåtter, rydjning och tillsyn har utförts av på orten bosatta tillsyningsmän, liksom skottröjning av Idö skäret och ängen. Den norra delen av den ursprungliga slåtterytan mot områdets gamla nordgräns röjdes i sluttningen men inte ända ner till stranden. Betesdjur, kalvar. (Se bilaga).

Sandskär (Hellsö)

Översyn har utförts av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv. Skyltar har bytts ut.

Östra Långskär – Sandskär

Översyn har utförts av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv. Skyltar har bytts ut. Betesdjur: Får (Se bilaga).

Lemland:***Bistorp stenåkrar***

Inga åtgärder har vidtagits detta år.

Herrön

Översyn av anläggningar och regelbunden gräsklippning.
Röjningar och avverkningar utfördes på västra betet.
Får på bete i olika fållor. (Se bilaga).

Nåtö**A. Skärgården**

Nåtö naturreservat förstörades med 4 ha landyta den 1.4.2005.
Förstoringen består i att Norra - och södra Styröklubben och
Styrögrundet tillfogades reservatet.

Gjordes översyn av anläggningar och städning av stränder vid
rastplatser och grillar.

Utbyte av skyltar.

Slätter utfördes på Senskär, Jungfruskär och Idholm.

En röjning utfördes av några s.k. jungfrudanser på Jungfruskär i
samband med att en friluftsdag för ämbetsverkets anställda
anordnades den 18.8. Arbetet skedde under ledning av Marita
Karlsson på museibyrån samt Håkan Slotte och Jörgen Eriksson
på miljöbyrån.

Betesdjur: Får på Idholm och Senskär (Se bilaga).

B. Hemlandet

Översyn av anläggningar har utförts, liksom strandstädning och
skötsel av rastplatser. Slätter av odlingsmarken och ängarna
företogs enligt särskilt program. Hamling företogs i östra ängen
samt på gården. (Uppföljning av Lifeprojektet)

Utbyte av skyltar gjordes.

Betesdjur:

Kvigor på Östra betet.

Får växelbetade Rosklev/Harskatan/Norrbackåkern. (Se bilaga).

Sjöboden städades.

I övrigt sköts byggningarna enligt särskilt program.

Stora Löskär – Vitfågelskär

Ej åtgärder detta år.

Lumparland:***Skag***

Ej åtgärder detta år.

Mariehamn:***Espholm***

Smärre kompletterande avverknings- och röjningsinsatser utfördes under vårvintern/våren.

Skyltar byttes ut.

Vasslåtter.

Betesdjur: Får (Se bilaga).

Saltvik:***Boxö***

Översyn utfördes av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Skyltar byttes ut.

Betesdjur(kvigor), samt slätter på Öjen . (Se bil.)

Länsmansgrund

Översyn utfördes av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Skyltar byttes ut.

Åsgårda stenåkrar

Ej åtgärder detta år.

Knöppelskär

Den 1.4.2005. inrättades Knöppelskär som naturreservat. Några åtgärder i terrängen har inte vidtagits under året.

Kråskär

Den 1.4.2005 inrättades Kråskär som naturreservat. Några terrängarbeten har inte utförts under året.

Sund: *Fjärdskär – Harrgrund*

Ej åtgärder detta år.

Lillnäsberget – Tingö

Översyn.

Slåtter på ängen nedanför branten på Lillnäsberget utförd av på orten bosatt tillsyningsman.

Prästgårdsskogen

Översyn och röjning har gjorts av vägen i områdets nordöstra del samt vid fågeltornet. Arbetena har utförts av på orten bosatt tillsyningsman.

Vårdö: *Gloet*

Ej åtgärder

Hemdal

Ej åtgärder

Skålklobbarna

Ej åtgärder

Översyn av naturminnen

1. Källskärskannan	Kökar	38/1925	-
2. Slånbestånd	Mariehamn	15/1934	-
3. Hamnholmseken	Saltvik	15/1934	-
4. Tall	Eckerö	31/1970	-
5. Björk	Jomala	32/1970	-
6. Popplar	Finström		Översyn

7. Askar	Jomala	12/2000	Översyn
8. Stenåkern ”Stenögat”	Saltvik	55/1993	-
9. Ek, flyttblock	Saltvik	31/1994	-
10. Lövträdsallé	Saltvik	30/1996	-

Fågelskyddsområden (Enl. 26§ JL) (ÅFS 31/1985)

Se bilaga.

Fågelskyddsområdena är utmärkta med av landskapsstyrelsen godkända skyltar. Årlig översyn skall utföras av jaktvårdsföreningarna. Efter den 1.1.1999 ankommer övervakningen av fågelskyddsområdena på skogsbruksbyrån eftersom områdena inrättas med stöd av jaktlagen (med undantag av NATURA 2000 områden).

Avtalsområden enligt naturvårdslagen som inte inrättats till naturreservat

Avtalsområde: Brändö, Jurmo, Norrön (Carina Malm) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Föglö, Hastersboda (Edgar Helin) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Vårdö, Simskåla, Stenverka (Jan Karlsson) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Vårdö, Vårdöby, (B.Björklund) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Utängarna, Gottby, (B. Eriksson) Guckuskobestand.

Övriga skyddsobjekt

Efter överenskommelse med markägaren har miljöbyrån utfört begränsade skötselåtgärder inom följande områden:

Skötselområde: Hammarland, Bovik, guckusko. Bevakning av området har utförts i samband med vägombyggnad. Beslut om rätt till intrång har tagits på enskild föredragning.

Vägombyggnaden har slutförts under året. Guckuskolokalen har ej påverkats.

Skötselområde: Hammarland, Mörby, guckusko. Översyn.

Skötselområde: Jomala, Ingby, guckusko, flugblomster. Ej åtgärder

Försiktig och målinriktad röjning är ett medel för att förhindra att rikkärren växer igen och att de särskilt skyddsvärda arter som finns ändå försvinner trots fredning. I torvmarker försvåras arbetet av att underlaget gör det svårt eller ofta helt omöjligt att elda upp röjningsavfallet i området eller dess närhet.

Att naturreservaten skall märkas ut i terrängen är självklart. Trots det är skyltar i naturen ingen prydnad -hur välgjorda de än är.

Vi strävar därför efter att sätta upp så få som möjligt men där de skall göra så stor nytta som möjligt.

För mer information hänvisas till miljöbyråns hemsida:

Allmän information om naturvården (NATURA 2000, Naturreservat, etc.)

www.ls.aland.fi/socialomiljo/miljo/naturvard.pbs

Eller aktuella fältarbeten på reservaten:

www.ls.aland.fi/socialomiljo/miljo/Just_nu_naturvard.pbs

Mariehamn den 31 december 2005

Håkan Slotte

Jörgen Eriksson

(Pärbild: Kråkskär)

ÅLANDS NATURRESERVAT

Per den 31.12.2005

Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt		Privatägt		ÅFS
			land ha	vatten ha	land ha	vatten ha	
1 Ramsholmen	Jomala	1925	-	-	13	-	36/25 31/74
2 Mangelbo (Almskogen)	Finström	1931	-	-	-	-	
		1987 ^o	1	-	-	-	32/87
3 Svartnö-Kaja	Hammarland	1939	46	98	-	-	29/87
4 Espholm	Mariehamn	1943	7	-	-	-	30/87
5 Nätö-Jungfruskär	Lemland	1964	-	-	-	-	-
		1985 ^o	-	-	-	-	
		1992 ^o	-	-	-	-	-
		2005 ^o	124	427	-	-	13/05
6 Björkör	Föglö	1966	-	-	-	-	24/66 28/74
		2003	220	6536	-	-	3/03
7 Sandskär	Kökar	1971	-	-	-	-	9/71
		1996 ^o	13	-	-	-	27/96
8 Lövdal	Jomala	1974	-	-	1	-	57/74
9 Granö	Föglö	1975	-	-	-	-	-
		1985 ^{oo}	-	-	-	-	44/85
		1996 ^{oo}	-	-	80	-	67/96
10 Långskär-Sandskär	Kökar	1978	-	-	-	-	-
		1985 ^o	96	263	-	-	31/88
11 Länsmansgrund	Saltvik	1979	55	100	-	-	33/87
12 Blåskär etc	Brändö	1980	38	296	-	-	4/80
13 Lökskär	Lemland	1980	13	52	-	-	8/80
14 Iriskärret	Jomala	1981	-	-	2	-	45/81
15 Lillnäsberget-Tingö	Sund	1982	-	-	-	-	-
		1991 ^o	-	-	-	-	-
		1995 ^{o*}	100	211	-	-	34/95
16 Fjärdskär, Harrgrund	Sund	1986	3	-	-	-	12/86
17 Herröskatan	Lemland	1987	27	86	-	-	31/87
18 Östra Rödklobb	Eckerö	1988	10	-	-	-	28/88
19 Brättö	Föglö	1988	-	-	-	-	-
		1992 ⁺	-	-	-	-	-
		1999 ^o	-	-	44	-	66/99
20 N. Hastersboda	Föglö	1988	-	-	5	-	30/88
21 Boxö	Saltvik	1988	-	-	-	-	-
		1996 ^o	306	1091	-	-	28/96
22 Skag	Lumparland	1989	-	-	16	-	32/89
23 Idö	Kökar	1989	-	-	-	-	-
		2005 ^o	82	-	-	-	10/05
24 Hemdal	Vårdö	1990	-	-	7	-	15/90
25 Prästgårdsnäset	Finström	1992	-	-	33	-	55/92

ÅLANDS NATURRESERVAT (Fortsättning)

Per den 31.12.2005

Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt		Privatägt		ÅFS
			land ha	vatten ha	land ha	vatten ha	
26 Åsgårda Sten- åkrar	Saltvik	1994	51	-	6	-	2/94
27 Höckböle- holmen	Geta	1994	-	-	-	-	3/94
		2000 ^o	23	-	-	-	74/00
28 Skålklobbarna	Vårdö	1994	11	195	-	-	80/94
29 Lökö	Hammarland	1997	-	-	11	-	21/97
30 Bistorp Stenåkrar	Lemland	1997	14	-	-	-	46/97
31 Träsket	Eckerö	1998	-	-	71	-	21/98
32 Karlbyådarna, sältskyddsområde	Kökar	1998	-	-	3	670	15/98
33 Gloet	Vårdö	1998	-	-	31	-	119/98
34 Blacksund	Kumlinge	1999	-	-	28	-	60/99
35 Sandön	Föglö	2001	-	-	37	-	15/01
36 Näset	Kumlinge	2001	34	-	-	-	16/01
37 Södra Uddhagarna	Eckerö	2001	-	-	10	-	67/01
38 Ängessjö	Hammarland	2001	-	-	10	-	68/01
39 Prästgårdsskogen	Sund	2001	-	-	50	-	69/01
40 Moren	Jomala	2002	-	-	5	-	62/02
41 Norra Uddhagarna	Eckerö	2003	-	-	11	-	22/03
42 Knöppelskär	Saltvik	2005	31	-	-	-	11/05
43 Kråkskär	Saltvik	2005	86	394	-	-	12/05
44 Idskär	Finström	2005	44	238	-	-	9/05
			1435	9987	474	670	

Ålands landareal = 148.130 hektar
 Naturskyddad land-
 areal = 1.909 hektar = 1,29 %
 Medelstorlek, land-
 areal = 43,39 hektar

Ålands vattenareal = 1.180.000 hektar
 Naturskyddad vatten-
 areal = 10.657 hektar = 0,96 %

^o förstorat

^{oo} förlängd fredning

* ändrade gränser eller bestämmelser

Skyddad natur på Åland

(per 31.12. 2005)

- Naturresevat
- ▲ Naturminne
- Avtalsområde
- ★ Fågelskyddsområde
- ▼ Sälskyddsområde

0 5 10 15 kilometer

Ålands landskapsregering
Miljöbyrån

Ålands i lag fredade NATURMINNEN

Per den 31.12.2005

Nr	Naturminne	Fredat år	Kommun	Författningssamling
1	Källskärskannan	1925	Kökar	ÅFS 38/25
2	Slånbestånd	1934	Mariehamns stad	ÅFS 15/34
3	Hamnholmseken	1934	Saltvik	ÅFS 15/34
4	Tall	1970	Eckerö	ÅFS 31/70
5	Björk	1970	Jomala	ÅFS 32/70
6	Popplar	1974	Finström	
7	4 askar	1981	Jomala	ÅFS 44/81 och 12/2000
8	Stenåkern "Stenögat"	1993	Saltvik	ÅFS 55/93
9	Ek, flyttblock	1994	Saltvik	ÅFS 31/94
10	Allé i Nääs	1996	Saltvik	ÅFS 30/96

FÄGELSKYDDSSOMRÅDEN (26 § JL 31/1985) Per den 31.12.2005

Områdets namn	Kommun	By	Ägare	Areal, ha	Beslutsdatum	Gäller t.o.m.
Rnr					Dnr	
Holmgrundet och Långnäsgrundet Rnr 5:6 Torp	Eckerö	Torp	Astrids Bengts 22270 ECKERÖ	1	18/12-80 2194/216-80 21/2-91 112 Nm1 11/1-96 20 Nm1	31/7-90 31/7-95 Tills vidare
Långviksgrundet Kyrkoby samfällighet	Eckerö	Kyrkoby	Brage Eklund Kyrkoby samfällt 22270 ECKERÖ	1,2	27/6-86 2932/359-86 19/1-93 28 Nm1	31/7-90 Tills vidare
Brännholmsgrundet Rnr 1:1 Bastö	Finström	Bastö	Gunlög Höglund	2	10/5-83 B.D. 2657/245-83	Tills vidare
Ekholmsgrundet Rnr 1:16 Ekholm	Finström	Bastö	Ulf och Stefan Perander Bastö 22310 PÅLSBÖLE	1,5	12/10-88 B.D. 7573/803-87 19/1-93 30 Nm1	31/7-92 Tills vidare
Gadden Månsas Norrstu Rnr 4:9	Brändö	Jurmö	Runar Strandvall	4	30/1-90 Dnr Nm1-03-89-381	Tills vidare
Hamnholmsgrunden Vestergård 1:19	Brändö	Brändö	Brändö församling 22920 BRÄNDÖ	0,8	14.5.1996 Dnr Nm1-35-967-37	Tills vidare
Träskholmsbådan Vestergård 1:19	Brändö	Brändö	Brändö församling 22920 BRÄNDÖ	1	14.5.1996 Dnr Nm1-35-96-37	Tills vidare
Gräsören Gloskärsörarna	Kökar	Karlby	Ls genom gåva	3,0 ha	14.8.2002 ÅFS 61/2002	Tills vidare
Rättgrundet	Mariehamn	Mariehamn	Mariehamns stad och Vesterkalmare delägarlag	13,3 ha	3.9.2003 ÅFS 62/2003	Tills vidare

DJURHÅLLNINGEN PÅ LANDSKAPETS NATURRESERVAT år 2005

<i>Betesområde</i>	<i>Betesfålla</i>	<i>Djurägare</i>	<i>Antal djur</i>	<i>Slag av djur</i>	<i>Betesperiod</i>	<i>Anm.</i>
Nåtö	Östra betet	Henrik Karlsson	11	Kvigor	23.6-12.10	-
”	Harskatan V.	Vaiet Fagerström	13	Får	7.6-3.8	*Detaljer framgår av rapport
”	Harskatan Ö.	”	5	Får	10.6-3.8	*
”	Rosklev	”	13	Får	10.6-3.8	*
”	Norrbackslåten	”	17	Får	24.8-10.10	Bete sist; efter slåttern *
”	Senskär	E.Jansén	8	Får	31.7-21.11	Två tackor dog
”	Idholm	”	8	Får	31.7-21.11	
Ramsholmen	Hela	Henrik Karlsson	6	Kvigor	15.6-29.9	
Björkör	Hemlandet	Jomala gård	7	Kvigor	2.6 – 27.9	Gårdstunet betades på sensommaren Ångarna betades, även slätter..Ön tål mera bete!
Idö		Henrik Sundberg	9	Kalvar/ kvigor	1.6 – 5.10	Bete efter slåttern på slåtterytan.
Ö.Långskär	Långskär- Sopskär, Antör,	Göran Stenroos	20+8+ 6	Får	15.6-9.10	* Två fler iland trots häckande havsörn
Höckböleholmen	Hela området utom bergen	Anders Sundberg	5/2+10	Kvigor/ Tackor- Lamm	29.5-24.9	
Prästgårdsnäset	Båda fållorna	Lundbergs, Mangelbo	20	Kvigor	19.5 – 27.10	-
Herrö	5 olika fållor)	E. Jansén	32	Får	15.5-11.11	De 5 fållorna växelbetades enl. ark. betesrapport
Espholm	Hela området, även stadens del S.om vägen	Elof Josefsson	33, utökad es 2.8 till 43	Får	3.6 – 3.10	
Boxö Öjen		Allan Gustafsson	5	Hereford- kvigor	9.6-30.9	
Signilskär	Hemlandet	Thor-Erik Johansson	26	Får	5.7-5.10	